

Westhoek en Oosthoek (bron: Plaatsengids.nl)

Status

- Westhoek en Oosthoek zijn buurtschappen in de provincie [Fryslân](#), gemeente [Waadhoeke](#). T/m 2017 gemeente [Het Bildt](#). De buurtschappen hebben veel historische, geografische en maatschappelijke verwantschap en werken op veel gebieden samen. Ze worden dan ook beschouwd als een tweelingbuurtschap, ook door de inwoners, getuige o.a. het gezamenlijke, in 1960 opgerichte Streekbelang Oost- en Westhoek (zie onderaan bij Links). Daarom hebben wij er ook één pagina voor aangemaakt.

Oosthoek staat vreemd genoeg - en ten onrechte - niet eens als plaatsnaam in de Topografische atlas Friesland ([1](#)), alleen als gebouw- of veldnaam, hoewel de plaatsnaam toch al lange tijd in gebruik is. Voor de postadressen ligt Oosthoek 'in' [Sint Jacobiparochie](#).

Westhoek daarentegen heeft in 1991 formeel de dorpsstatus gekregen - en is daarmee in tegenstelling tot Oosthoek een formele woonplaats geworden, met bijbehorende eigen postcode (9075) en plaatsnaam in het postcodeboek (voorheen lag het, net als Oosthoek nog altijd, voor de postadressen 'in' Sint Jacobiparochie) - maar dat was puur om pragmatische/administratieve redenen (om de basisschool open te kunnen houden, zie verder bij Recente ontwikkelingen). De naam Westhoek kwam in het eerste postcodeboek (1978) niet eens voor, ook niet als 'zie'-verwijzing. Geografisch gezien is Westhoek nog altijd een buurtschap, en samen met buur-buurtschap Oosthoek dus een tweelingbuurtschap. Ons zou het - die lijn doortrekkend - daarom logisch lijken om ook Oosthoek voor de postadressen onder de postcode van Westhoek te laten vallen (en niet zoals nu onder Sint Jacobiparochie) en daarbij als plaatsnaam 'Oost- en Westhoek' te hanteren, zoals de lokale belangenvereniging ook - al sinds haar oprichting in 1960 - heet.

- De buurtschap Westhoek heeft kennelijk geen bebouwde kom en heeft daarom witte plaatsnaamborden en geen blauwe. Er geldt wel een 30 km-zone. Buurtschap Oosthoek is daarentegen in het geheel *niet* voorzien van plaatsnaamborden.

- Westhoek heeft een eigen wapen.

—

Naam

Naamgeving

Westhoek is genoemd naar de ligging in het uiterste W van de 14 km lange Oudebildtdijk (de langste lokale weg van Nederland!). Oosthoek ligt O hiervan.

—

Ligging

De buurtschappen Westhoek en Oosthoek liggen N van Sint Jacobiparochie, rond de Oudebildtdijk. Deze 14 km lange dijk valt onder verschillende dorpen en nummert geheel door. Voor de postadressen vallen onder Westhoek de huisnummers 918-1226 en 933-1229. Dat is vanuit het uiterste westen van de dijk tot aan ongeveer de zijweg 't Sandpad. O hiervan ligt dus de buurtschap Oosthoek, die voor de postadressen 'in' Sint Jacobiparochie ligt.

Oosthoek loopt vanuit Westhoek tot iets na de kruising met de Koudeweg, t/m huisnr. 602 even en 627 oneven.

Statistische gegevens

In de Volkstelling van 1840 worden de buurtschappen Westhoek en Oosthoek niet apart vermeld. Tegenwoordig omvatten de beide buurtschappen per stuk ca. 125 huizen met ca. 300 inwoners, dus gezamenlijk ca. 250 huizen met ca. 600 inwoners.

Geschiedenis

Het had weinig gescheeld of op de Oudebildtdijk had geen huisje meer gestaan. Rond 1960 vond de gemeente dat de lintbebouwing aan de langste straat van Nederland - 14.250 meter - maar moest verdwijnen. De woninkjes waren slecht onderhouden en niet aangesloten op de centrale riolering. Maar huisjesmelkers brachten met advertenties in De Telegraaf een klein immigratiegolfje teweeg. Genoeg randstedelingen die voor een appel en een ei wel op het platteland wilden wonen. De Ouwedijk, zoals de dijk in de volksmond heet, wordt zo in de jaren zestig en zeventig de straat die hij nog altijd is: een bonte mengeling van autochtone Ouwedijksters en verfrieste Hollanders, Duitse zomergasten en kosmopolitische drop-outs zonder aanwijsbaar vaderland.

Voor [verdere wetenswaardigheden over de Oudebildtdijk](#) zie de link op de site van oud-burgemeester van Het Bildt Klaas Dankert.

Als je je nader wilt verdiepen in de geschiedenis van deze buurtschappen, kun je terecht bij het in 2013 verschenen 'Westhoek boek', in 2016 gevolgd door het 'Oosthoek boek'. Beide boeken zijn geschreven door Sytse Buwalda.

Recente ontwikkelingen

- [Basisschool de Westhoekschool is in ca. 2006 gesloten](#) wegens te weinig leerlingen (de basisschool in Oosthoek was om die reden al eerder gesloten). De school was onder de minimumnorm van 23 leerlingen gezakt. Ook in de jaren tachtig dreigde de school al te worden gesloten. Dat is toen voorkomen kunnen worden door Westhoek de administratieve dorpsstatus te verlenen (waarvoor zie verder onder Status). - Het pand wordt/is verkocht*, omdat

onderzoek heeft uitgewezen dat herbestemming door middel van een openbare functie niet haalbaar is.

* Of de verkoop al heeft plaatsgevonden en zo ja wat de nieuwe bestemming is geworden, is ons niet bekend.

- De [Streekvisie Oost- en Westhoek](#) schetst de door de inwoners wenselijk geachte ontwikkelingen voor de streek in de komende jaren.

Bezienswaardigheden

- Langs de kilometerslange Oudebildtdijk onder Westhoek en Oosthoek zijn nog vele fraaie oude boerderijen en bijbehorende schuren te bewonderen. Toch hebben de beide buurtschappen ieder maar 4 rijksmonumentale panden, zijnde in Oosthoek: 1) boerderij 't Weeskind uit de vroege 19e eeuw op nr. 627, 2) de dijkwoning uit kort na 1850 op nr. 770, 3) de kop-hals-rompboerderij uit 1700 op nr. 833 en 4) de kop-hals-rompboerderij uit eind 18e eeuw op nr. 835, en in Westhoek: 1) de kop-hals-rompboerderij uit begin 19e eeuw op nr. 976, 2) de kop-hals-rompboerderij uit 1778 op nr. 1059, 3) de kop-hals-rompboerderij uit 1699 op nr. 1115 en 4) het voormalige Strandhuis van het voormalige Waterschap Het Oud Bildt op nr. 1222. Die benaming Strandhuis heeft niets met onze huidige betekenis van strand te maken. Strand betekende destijds de overgang tussen land en water. Voor een afbeelding van een ander 'Strandhuis' in deze omgeving en nadere toelichting daarop zie bij [Nij Altoenae](#).

- Op 25 september 1935 zijn bij een plotseling opstekende storm 4 'poerders' (een vorm van sportvissen) die op het wad aan het vissen waren, verdronken (2 bij Westhoek en 2 bij de nabijgelegen buurtschap [Koehool](#)). Te hulp schietende inwoners van Westhoek hebben nog 6 vissers kunnen redden. Ter herinnering aan deze fatale dag is op 25 september 2010 op de Seedyk bij Westhoek het [Poerdersmonument](#) onthuld, ontworpen door de geboren Utrechenaar maar al sinds begin jaren tachtig lokale beeldend kunstenaar Marco Goldenbeld. - [Nog een artikel in tekst en beeld over het Poerdersmonument](#).

- In 1984 is het [monument 'Golf van Onrust'](#) geplaatst (ter hoogte van huisnr. 1194 in Westhoek), ter herdenking van de oprichting in

1889 van landarbeidersbond Broedertrouw in Sint Jacobiparochie en Sint Annaparochie, die o.a. middels stakingen opkwam voor rechtvaardiger lonen voor de landarbeiders. Het beeld staat voor de plaats waar ooit de herberg De Salm stond, waar de arbeidersbeweging destijds is opgericht. Voor nadere toelichting zie onderaan de pagina onder de link. - [Foto van het monument 'Golf van Onrust'](#).

- De geur van dieselolie, vermengd met het geluid van zwoegende en stampende motoren, laat het hart van de ware machineliefhebber in [Meijer Motorenmuseum](#) in buurtschap Oosthoek sneller kloppen. Bij Machinefabriek Meijer staat een loods vol met oude stationaire motoren en andere draaiende apparaten. Alle machines zijn opgeknapt en functioneren weer als vanouds. Motoren van de volgende fabricaten zijn in operationele staat te bezichtigen: Bolnes, Kromhout, Brons, Werkspoor, Thomassen, Loog Landaal, A.Knoevenagel, Deutz, Tangye, Crossley, Lister Bruston en Blackstone. De oudste motor is een Loog Landaal petroleumvergasser motor, bouwjaar 1899.

Het mooie is dat het principe van deze oude machines vandaag de dag nog steeds gebruikt wordt. Daarnaast zijn er nog veel andere historische motoren, mechanische constructies en werktuigen opgesteld. De inrichting van het museum is zodanig dat men de tijdlijn van de ontwikkeling van de motor kan volgen. De oprichter van het museum, Sjoerd Meijer, is al zijn hele leven gefascineerd door machines. Iedere zaterdagmorgen zorgt een groep vrijwilligers voor het onderhoud van dit industrieel erfgoed. Het museum is alleen op afspraak te bezoeken. Daarnaast zijn er af en toe Open Dagen. Verder is er gelegenheid voor excursies van technische scholen, personeelsuitjes en rondleidingen van groepen, dit kan op verzoek worden geregeld. - [Videoreportage over Meijer Motoren Museum](#). - [Meijer Motoren Museum op Facebook](#).

Machinefabriek Meijer is nog altijd volop in bedrijf en vindt bij tijde en wijle ook innovatieve toepassingen uit, zoals de [rolvork voor vorkheftrucks](#), en een [slikvaartuig](#), geschikt voor de Waddenzee en gelijksoortige drassige gebieden.

Evenementen

- Bote Draaisma, Sybe Krol, Baukje Luinstra, Brenda v.d. Zee en Jacob Wagenaar hebben van 6 t/m 9 september 2018 in het dorp Sint Jacobiparochie en in de buurtschappen Westhoek en Oosthoek het evenement [Westhoek Búttendyks 2018, afgekort WHBD2018](#) georganiseerd. Het doel was om de gemeente Het Bildt, die in 2019 is opgegaan in de gemeente Waadhoeke, nog één keer goed op de kaart te zetten. Maar ook om de geschiedenis rond de monumenten, de Bildtse taal en cultuur te 'hoeden en te noeden' (= te koesteren en te bewaren) en zo verleden, heden en toekomst met elkaar te verbinden, aanhakend bij Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. E.e.a. is georganiseerd in nauwe samenwerking met Stichting Shakey Sam Blues Band, Stichting JacPop, Plaatselijk Belang, Streekbelang, het bestuur van Stichting de Groate Kerk, en natuurlijk de vele plaatselijke verenigingen, die enthousiast hun medewerking hebben toegezegd. Het centrum van de activiteiten was Westhoek Búttendyks, een unieke locatie achter de zeedijk in de Westhoek. Ook It Fryske Gea stond hier positief tegenover. Deze organisatie wil graag aandacht voor de schoonheid en kwetsbaarheid van dit gebied, dat o.a. zeer belangrijk is als rustgebied (hoogwatervluchtplaats) voor vogels. - [Westhoek Búttendyks 2018](#) op Facebook.

Eten en drinken / uitgaan

- [Café De Oosthoek / De Oasthoek](#) (Oudebildtdijk 678) - nog zo'n echt ouderwets dorpscafé waar we zuinig op moeten zijn - heeft in 2014 het 125-jarig bestaan gevierd. Gerrit Breteler heeft ter gelegenheid hiervan een [prachtig lied](#) gemaakt en ten tonele gebracht over de Oosthoek. Onder de link kun je het beluisteren. Het café is geopend op zaterdag en zondag van 16.00-23.00 uur.

Links

- Algemeen: - [Site van en over de buurtschappen Westhoek en Oosthoek](#).
- *Nieuws*: - [Nieuws uit de buurtschappen Westhoek en Oosthoek](#) op Facebook.
- *Belangenorganisatie*: - "Al sinds 1960 bevordert [Streekbelang Oost- en Westhoek](#) de leefbaarheid, zodat onze streek de levendige

plek blijft waar mensen graag (komen) wonen. We doen dit door actief aan de slag te gaan met vragen en ideeën die leven onder de bewoners. Zo zijn de laatste jaren een monument ter nagedachtenis aan de poedersramp, een nieuwe sportaccommodatie op het sportveld en een trailerhelling gerealiseerd.

Anno 2018 zijn we bezig met het realiseren van twee rust-, schuil- en ontmoetingsplekken, genaamd Súdwesters. De Súdwesters zijn open en rechthoekig, net als onze streek en haar bewoners. De vorm is een abstractie van een zuidwester, wat de verbinding van onze streek met de zee weergeeft. Een Súdwester heeft rondom vier banken, zodat je in of uit de wind en regen, of in of uit de zon, kunt genieten van de uitzichten over Het Bildt (en natuurlijk een gesprekje aanknopen met je burens of passanten). Er komt een Súdwester in de Oosthoek en een in de Westhoek, zodat begin en eind van de streek gemarkeerd worden. Dit project maakt onze wandel- en fietsroutes aantrekkelijker, zodat meer mensen gaan genieten van de pracht en bijzonderheid van onze streek. Aanleiding van dit project is een schenking van € 10.000,- van de Bildtsche Stichting, die in 2018 is opgeheven. Op de Súdwesters komt dan ook een tekst ter herinnering aan de zelfstandige gemeente Het Bildt, en de namen Oosthoek en Westhoek.

Door als inwoner lid te worden van Streekbelang Oost- en Westhoek draag je bij aan de belangenbehartiging van je streek. Hoe meer leden, des te groter is ons draagvlak, wat het eenvoudiger maakt om subsidies en bijdragen binnen te halen voor projecten. Welke projecten? Als je lid bent kun je daar over meebeslissen en ideeën aandragen. Samen zorgen we ervoor dat onze streek prachtig blijft. Lid zijn kost slechts € 7,- per jaar. Als lid krijg je tweemaal per jaar ons blad Op 'e Rolling in de brievenbus. De naam verwijst naar de schuin oplopende 'muurtjes', die voor huisnr. 1084 en bij de huizen aan de oost- en westkant van de Boonweg te zien zijn. Door afgraven van de kruin van de dijk voor verbreding van de rijweg kwamen die huizen 'te hoog' te staan. Om dat te ondervangen zijn de muurtjes, de rollings, aangelegd. De Op 'e Rolling wordt mede mogelijk gemaakt door adverterende ondernemers uit onze streek e.o."

- *Buurthuis*: - In [buurthuis De Spitsroeden](#) (gevestigd in de voormalige kleuterschool op nr. 904 in buurtschap Oosthoek) is regelmatig van alles te doen. Daarvan houden ze je op de hoogte op de Facebookpagina onder de link. Vereniging De Spitsroeden heeft als doel om sociale activiteiten te organiseren voor bewoners van Het Bildt en in het bijzonder voor bewoners van de Oude- en Nieuwebildtdijk. Het buurthuis kan ook gehuurd worden voor vergaderingen, cursussen, feestjes e.d. Prijslijst: consumptie: 0,50 euro. Huur voor activiteiten, cursussen en vergaderingen e.d.: 15 euro per dagdeel. Voor speciale feestjes, gelegenheden e.d.: 25 euro per dagdeel. Wil je meer informatie of wil je De Spitsroeden huren? Neem dan contact op met Klaas Struiksma, tel. 0518-491002, struiksmak@hotmail.com.

- *Sport*: - [Kaatsclub Oosthoek en Westhoek](#).

"Unieke historische gebouwen, objecten en gebieden in de wereld, zoals de Chinese muur, het vrijheidsbeeld en de Victoria watervallen staan op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Daar komen nu ook tradities bij, het zogeheten 'immaterieel erfgoed'. Veel verenigingen strijden nu met hun tradities om een plekje op deze felbegeerde lijst. Zo ook [Kooitjetipelvereniging De Oosthoek](#) uit de gelijknamige buurtschap in de Friese streek Het Bildt. Dit is de enige vereniging in Nederland én in de wereld waar de sport kooitjetipelen nog wordt beoefend. De vereniging telt op dit moment ongeveer 100 leden, waarvan er ongeveer 25 actief aan de wedstrijden deelnemen. Kooitjetipelen speelt men door middel van een steen op de grond, met daarop een plankje waarop men een houten balletje legt, dat 'het kooitje' wordt genoemd. Er wordt met een stok op het ene eind van het plankje geslagen waardoor het kooitje dat op de andere kant van het plankje ligt, omhoog vliegt. De uitdaging is dan om met een stok het kooitje zo ver mogelijk het veld in te slaan." (bron en voor nadere informatie zie de [KRO/NCRV-reportage over het kooitjetipelen in Man bijt Hond](#), 2013)